

DE BRITSE *QUEEN OF CRIME*

SOPHIE HANNAH

Beste vrienden

‘Hannah stuurt haar lezers op meesterlijke
wijze de verkeerde richting op.’

Sunday Express

LITERAIRE THRILLER

Van: inessa.hughes@goochandhughes.com

Datum: 10 februari 2016 11.41:24

Aan: Susan.Nordlein@nordleinvinter.co.uk

Onderwerp: *Origami* door Kim Tribbeck

Beste Susan,

Het doet me genoeg je de aangepaste (en, hopen we, definitieve) versie van *Origami* van de hand van onze geweldige Kim te kunnen sturen. Ik vrees dat ze het inderdaad nog steeds zo wil noemen! Het spijt me echt. Ik heb mijn best gedaan om jouw argumenten zo helder mogelijk aan haar voor te leggen, maar ze weigert om de voorstelling *Kim: vreemd grappig of haha-grappig* te noemen. Ze vindt het onwaardig, en ik moet toegeven dat ze een punt heeft. Ik weet niet of mensen in Frankrijk of Japan zich afvragen of iets vreemd grappig of haha-grappig is. Wat denk jij? Het lijkt mij iets typisch Engels. Dus denk ik dat ze met die titel niet op reis kan, en aangezien Kim een van de weinige Britse comedians is van haar generatie die internationaal aan het doorbreken is, wil ik liever dat de titel van haar boek een breder publiek aanspreekt. En zoals Kim zelf al zei (en daar heeft ze natuurlijk volkomen gelijk in), ze is bepaald geen 'haha'-comedian. Daar is haar humor veel te zwart en subtiel voor, getuige het feit dat ze voortdurend onder vuur ligt van lui die roepen: 'Vertel nou gewoon eens een leuk grapje!' Als zij 'haha' in haar titel zou gebruiken, is het wachten op recensies van het kaliber 'Haha? Er valt anders weinig te lachen in dit boek!'.

Verder denk ik niet dat het boek zal verkopen omdat het de memoires van een comedian zijn – wat volgens mij een zieltogend genre is – maar omdat het in essentie om een waargebeurd misdrijf draait: het verhaal over het onderzoek naar Billy Bestevriend. Om die reden vraag ik me af of we niet juist voor een wat misdadiger titel moeten gaan. Ik denk dat

ik Kim wel kan overhalen om haar geliefde *Origami* op te geven als jij bereid bent om het niet meer te hebben over *Kim: vreemd grappig of haha-grappig*. Wat vind je ervan om direct naar Billy en zijn boeken te verwijzen? *Beste Billy-boeken*? Of is dat te vergezocht?

Aangezien het boek de basis vormt voor Kims tour, later dit jaar (en die tour heet nu eenmaal *Origami*, wat de titel van het boek ook wordt), moeten we het binnenkort ook eens hebben over een speciale uitgave die alleen bij Kims optredens wordt verkocht, misschien met wat extraatjes erin. Op jouw verzoek heb ik een complete speellijst bijgevoegd.

Dat is het voorlopig. Ik zit op het puntje van mijn stoel, als ik er tenminste niet van af stuit van opwinding, in afwachting van jouw reactie op dit verpletterende boek!

Lieve groet, Inessa

Kim Tribbeck in *Origami* – speellijst herfst 2016

Newcastle/Theatre Royal – 2 september
Newcastle/Metro Radio Arena – 3 september
York/Grand Opera House – 4 september
Harrogate/Royal Hall – 5 september
Scarborough/Scarborough Spa – 10 september
Durham/Gala – 11 september
Huddersfield/Town Hall – 12 september
Southend/Cliffs – 13 september
Wimborne/Tivoli – 19 september
Stoke/Regent Theatre – 20 september
Coventry/Warwick Arts Centre – 21 september
Nottingham/Playhouse – 22 september
Warrington/Parr Hall – 23 september
Ipswich/Regent – 29 september

Scunthorpe/Baths Hall – 30 september
Folkestone/Leas Cliff Hall – 1 oktober
Birmingham/Genting Arena – 2 oktober
Bournemouth/International Centre – 5 oktober
Stevenage/Arts and Leisure Centre – 8 oktober
Aylesbury/Waterside Theatre – 9 oktober
Hayes/Beck Theatre – 10 oktober
Chatham /Central Theatre – 11 oktober
Northampton/Derngate – 16 oktober
Londen/Southbank Centre – 17 oktober
Cambridge/Corn Exchange – 18 oktober
Aberdeen/Music Hall – 24 oktober
Dorking/Halls – 29 oktober
Swindon/Wyvern – 30 oktober
Carmarthen/Lyric Theatre – 31 oktober

Uit Origami door Kim Tribbeck

Voor Elaine Hopwood, de moeder die ik nooit heb gehad,
maar van wie ik altijd heb gehouden

1

Een tip voor iedereen die door de politie in de gaten wordt gehouden: alles wat je verborgen wilt houden wordt juist heel erg zichtbaar, zoals gebouwen en bruggen die weleens door kunstenaars in wit doek verpakt worden zodat iedereen blijft staan om ernaar te staren. Haal het doek weg en je ziet alleen een onopvallend kantoor of een van forenzen vergeven overspanning over het water; mensen lopen er met gebogen hoofd langs en hebben geen idee.

Vertel je de politie de waarheid, meteen en in detail – al je vanzige leugens, al je onsmakelijke gewoonten – en geen hond zal er ook maar een piezeltje aandacht aan schenken. Het ligt voor de hand: als je je verstoopt gaan mensen naar je op zoek, maar heb je het over dingen die er voor jou toe doen, dan luistert er niemand. Echt niemand. Het is een van de voornaamste dingen waar je echt op kunt vertrouwen bij de mens.

Toen ik een stel rechercheurs voor me had, besloot ik dan ook meteen dat ik niet mysterieus moest overkomen. Zolang ik een mysterie was bestond het gevaar dat ik er ook zo zou uitzien, dus de eerste keer dat ik naar de politie ging stak ik mijn geheim de lucht in en zwaaide er demonstratief mee, alsof het een ID-kaart was: *Hier heb je mijn geheim, laat me er nou maar door.*

Dat zou verder niet zo erg zijn geweest, maar het punt was: ik had er maar één. Eén enkel geheim. Het was niet eens een actueel geheim – het was de herinnering aan een geheim. Desalniettemin

was het mijn dierbaarste bezit en mijn beste vriend. (Ik heb in het verleden ook menselijke vrienden gehad. Het belang daarvan wordt overschat.) Om mijn geheim gaf ik meer dan om mijn huis, mijn werk, mijn nog in leven zijnde familie. Het opgeven van mijn geheim was een fors offer.

Ik heb er geen spijt van dat ik de politie de waarheid heb verteld. Het zou stom geweest zijn om niet alles te bekennen. Als een echt persoon begrijp ik dat best. Alleen fictieve personages uit televisieseries denken: daar heb je de smerissen op zoek naar de waarheid achter een reeks brute moorden – laat ik mezelf maar in ingewikkelde bochten wringen om te zorgen dat ze er niet achter komen dat ik in 1997 een keer een illegale kopie van een film heb gekeken. Jammer dan als zij daardoor niet kunnen verhinderen dat er alwéér een schooljongen met blozende appelwangen wordt gewurgd met een pianosnaar. Zolang *The English Patient* maar niet ter sprake komt. Ik weet van niks. Ik heb in mijn hele leven nog nooit een Engelse gast met brandwonden in een ziekenhuisbed zien liggen, ik zweer het.

Tv-detectives gedragen zich trouwens net zo wonderlijk als de burgers die ze verhoren. Toch? Als ze maar even het gevoel hebben dat iemand iets voor hen achterhoudt, schieten ze meteen in hun ‘De meeste misdrijven kunnen ons, de chercheurs, geen bal schelen’-stand. ‘Luister, we zijn hier bezig met een onderzoek naar een moord, meneer. Dat is het enige wat ons interesseert: om déze specifieke moordenaar te vinden. Dat u nu toevallig een keer fout geparkeerd hebt of op illegale wijze een kopie van *The English Patient* hebt bemachtigd interesseert ons geen zak. Vertel nou maar gewoon wat u weet over deze moord. Als u een keer langs de straathoertjes bent gereden of weleens hebt gelogen over uw leeftijd om aan drank of peuken te komen dan zijn we daar heel chill over. Drugs? Kom op, zeg! Winkeldiefstal, joyriden – allemaal prima. Dus u hebt een keer een oud vrouwtje beroofd en haar een zware hoofdwond bezorgd? Hou eens op ons zo te vervelen, graag. Alsof zo’n oud wijf ons iets kan schelen.

‘Ondanks het feit dat wij betaald krijgen om de samenleving tegen het kwaad te beschermen is er maar één misdrijf dat we graag willen oplossen. Om een of andere vreemde reden die verder nooit zal worden verklaard hebben we besloten dat al die andere dingen er niet toe doen. We zijn het politie-equivalent van een klaar-over die maar één kind veilig aan de overkant wil krijgen en die niet kijkt naar de talloze anderen die even verderop door een SUV worden gegrepen. Ik doe u een voorstel: als u me nu iets geeft, wat dan ook, waardoor ik een stapje dichterbij deze moordenaar kom – de enige crimineel op aarde die mij iets kan schelen – dan zorg ik ervoor dat al uw andere misdaden u niet worden aangerekend. Die baby die u hebt gewurgd, bijvoorbeeld, of het brandje dat u hebt gesticht waarbij acht verpleegsters om het leven kwamen.’

Maar ik kan het risico niet lopen om de waarheid te vertellen, denkt de narcistische verdachte, die de dingen totaal niet in perspectief ziet. De meest vooraanstaande hoofdinspecteur van het hele land heeft mij verzekerd dat ik desnoods mijn buurvrouw in een ketel kokende was heb kunnen laten smelten en dat hij me dan keihard zou laten lopen, maar ja, dat is geen garantie voor hoe hij zou reageren op dat geval met *The English Patient*. Geen idee. Dus ik kan maar beter op safe spelen en mijn mond houden.

Tijdens mijn eerste echte ervaring met zo’n soort situatie schepte ik er een pervers soort genoegen in om mijn schokkende geheim meteen op tafel te gooien. Om je de waarheid te zeggen schaamde ik me een beetje dat ik betrokken was bij een zaak in de rol van saaie braverik die helemaal niks had misdaan, dus besloot ik om te proberen hen te irriteren. Een rechercheur heeft als taak om uit te pluizen wat mensen te verbergen hebben, dus hoe irritant zou het dan zijn dat iemand als openingszet komt met ‘Ik vertel meteen alles’? Denk je eens in hoe woest Jamie Oliver zou zijn als hij met Kerstmis zijn oven opendoet en daar een perfect gebraden kalkoen met alles erop en eraan aantreft; dat zou even erg zijn.

Ik deelde mijn enige geheim met de rechercheurs die onderzoek deden naar de Billy Bestevriend-moorden alsof het een vette roddel

was. Dat wás het trouwens ook. Ik zei: 'Ik weet niet waar ik moet beginnen. O wacht! Ik weet het wel!' En ik lachte.

Er was maar één plek waar ik kon beginnen: bij wat in alle opzichten het midden was, met het symbolische object dat in het hart van alles stond, een stevige barrière tussen de ene helft van mijn leven en de andere – een vervelozе houten deur met een zilveren klink...

Dinsdag 6 januari 2015

Treklipje. Ik denk het woord terwijl ik het object doorslik.

Het gebeurde te snel: iets hardс in mijn slok sinaasappel-Fruit Rush en weg was het. Niks meer aan te doen. Tenzij...

Nee, ik stelde me niet voor hoe het naar beneden gleed. Het was te klein om pijn te doen, maar ik kon het wel voelen: een in vocht verpakt brokje. En er is zichtbaar bewijs dat ik het inderdaad heb ingeslikt: de afwezigheid van het treklipje boven op het blikje in mijn hand. Ik moet het losgetrokken hebben zodat het in het blikje gevallen is – pulkend en draaiend, mijn vingers zich nauwelijks bewust van waar ze mee bezig waren. Mijn enige doel was het doden van tijd met een fysieke bezigheid. Hoewel (dat realiseer ik me nu ik metaal heb ingeslikt) het een gewoonte is, en ik het niet alleen doe om mezelf af te leiden. Ik klier net zo lang tot het ringetje loskomt, en laat het dan in mijn blikje vallen zodat het mijn mond niet meer in de weg zit.

Het is eigenlijk heel logisch, ga maar na: als het in het blikje zit, heb je nog maar één stuk afval. Bovendien – en dat heb ik vandaag al eerder gezegd – er is geen enkel risico dat het in je maag terecht komt. Want je moet wel gek zijn om een treklipje door te slikken.

Of ik het expres deed? Nu heb ik immers misschien een probleem, en ik bedenк dat ik daar nu juist op zat te wachten. Nog meer afleiding: wat moet ik met een vreemd object in mijn lichaam? Is het gevaarlijk? Als dat zo is moet ik er iets aan doen, en dat houdt in dat ik weg moet van deze afdeling, en dat ik naar een andere afdeling kan.

Had ik al verteld hoe efficiënt ik ben? Ronduit indrukwekkend: op het moment dat ik onverwacht moet weten of het inslikken van een treklijp schade kan aanrichten bevind ik me al in een ziekenhuis – het Rawndesley General Infirmary. Nou, ergonomischer dan dat wordt het niet. Momenteel ben ik op afdeling 10, de oncologie-afdeling. Hier ligt mijn oma te sterven. Ik moet blijven tot ze is overleden, tenzij ik een goed excuus verzin om weg te kunnen.

Een metalen object met scherpe randjes dat mogelijk mijn ingewanden zal doorboren lijkt mij een geweldig excuus, maar ja, ik ben geen expert. En ik weet niet eens zeker of die randjes wel zo scherp waren. Waarschijnlijk zorgen ze ervoor dat alles netjes afgerond is, zodat niemand er zijn vingers aan openhaalt. Maar ik kan het toch maar beter even vragen. De verpleegsters en dokters op afdeling 10 zijn vast alleen geïnteresseerd in kanker, maar als je werkt aan de belangrijkste ziekte ter wereld zal je toch zeker ook wel getraind zijn in het behandelen van Fruit Rush-blikjesonderdeelinslikincidenten. Ik moet alleen nog even iemands aandacht zien te trekken... maar liever niet die van háár.

Te laat. De zuster met het bot afgeknippte grijze haar en de schildpadkleurige bril aan een ketting komt er al aan. 'Zit je hier nou nog?' vraagt ze.

'Ja, Marion is nog steeds aan het doodgaan,' zeg ik schouderophallend. 'Dus ik kan niet halverwege weg.'

Ik heb geen zin om de treklijpsituatie of wat dan ook te bespreken met dit mens – Bridget, volgens haar naamkaartje. Ik weet al lang dat ze hier niet is in mijn belang, maar het kan ook zijn dat ze niet slim genoeg is om te bedenken dat mijn belang iets anders is dan wat zij denkt dat het is. Ze laat me niet met rust sinds ik heb besloten dat ik hier op de gang van de afdeling wil blijven zitten. Ze wil dat ik netjes opduvel, en dat ik aan het sterfbed ga zitten. Wat ze daartoe vanochtend heeft geprobeerd is: 'Heeft de dokter je de kamer uit gestuurd?' (Nee) en 'Je mag die stoel wel meenemen naar de kamer van oma.' (Nee, bedankt. Daar komt hij trouwens net vandaan.)

‘Ik weet dat het zwaar is, maar ik denk dat het beter is als je bij oma bent,’ zegt ze nu.

Hou toch op haar zo te noemen. Ze is jouw oma niet. Waarom noem je haar niet gewoon Marion, zoals ik haar noem en altijd al heb genoemd?

Bridget rekt haar hals om meelevend op me neer te kunnen kijken. Het doet me denken aan zo’n stok met knijpers eraan waar de gemeentereiniging zwerfvuil mee opraaft.

Dat gebeurt de hele tijd al, sinds Marion in het ziekenhuis opgenomen is: de mensen die hier werken doen me denken aan levenloze dingen, ook al lopen ze vrij rond, terwijl de dingen op de afdeling me juist aan levende wezens doen denken. De verrijdbare glimmende, zilverkleurige pomp met spul om je handen te steriliseren doet me steeds als ik erlangs loop denken aan een pelikaan.

En ik loop er vrij vaak langs. Ik ga zo vaak mogelijk weg van afdeling 10 – voor een extra streepje netwerkdekking voor alle telefoontjes die ik niet pleeg; iets te drinken als ik dorst heb; pijnstillers uit de ziekenhuisboetiek terwijl ik geen hoofdpijn heb; een tijdschrift waar ik me niet op kan concentreren; extra sterke pepermuntjes. Welk excuus dan ook. Niet dat ik er iets aan heb; ik moet toch steeds weer terug, naar afdeling 10. Een stervende grootmoeder is niet net zoiets als een slechte film in Cineworld – je kunt niet besluiten dat je er geen zin meer in hebt en halverwege vertrekken.

‘Ik weet zeker dat je broer de steun ook zal waarderen,’ zegt Bridget nog.

‘Hij heeft helemaal geen steun aan me,’ zeg ik tegen haar. ‘Hij heeft de artsen gevraagd om de behandeling voort te zetten – nog meer transfusies, nog meer zuurstof. Hij wilde niet dat ze Marion zouden katheteriseren omdat een zuster, die ik hier nog nooit eerder heb gezien, zei dat ze dan misschien blaasontsteking zou krijgen, dus in plaats daarvan moeten jullie haar de hele tijd maar verschonen, en je kunt aan haar blik zien dat ze dat háát.’

Mijn stem klinkt steeds schorder terwijl ik herhaal wat ik al zo vaak heb gezegd. Ik weet niet waarom ik de moeite nog neem. Nie-

mand luistert. Het personeel hier doet de dingen waar het voor opgeleid is – Patiënten behandelen! Infecties voorkomen! – en die dingen wil men dan ook per se doen.

‘Het slaat nergens op,’ zeg ik tegen Bridget. ‘Mijn oma gaat over vierentwintig, hooguit achtenveertig uur dood. Hou dan verdomme op haar om te rollen alsof ze een bal deeg is! Dit wil ze helemaal niet. Stop er een katheter in, nu meteen. Luister niet meer naar Drew als hij beweert dat hij haar weer naar huis wil laten overbrengen, met medische ondersteuning, en dat ze misschien met dagelijkse bloedtransfusies weer wat kwaliteit van leven kan krijgen, en dat ze zich misschien wel met luisterboeken kan vermaken. Wie weet kan ze wel klarinet leren spelen en dan kan ze mooi bij de fanfare!’ Ik verbijt mijn tranen. ‘Het kan niet. Ga maar naar binnen en kijk haar eens goed in de ogen. Ze wil niets liever dan dat dit allemaal voorbij is. Dat boeit Drew niet. Hij wil alleen zijn oma niet kwijt. Als jullie ook maar een greintje fatsoen hadden zouden jullie haar een overdosis morfine geven. Ik weet best dat dat niet kan, maar het zou moeten kunnen, want dit slaat helemaal nergens op!’

Bridget trekt er een stoel bij vanuit de zusterpost, gaat naast me zitten en klopt op mijn hand. Is er iemand op deze planeet die zich beter voelt doordat er iemand klopjes op zijn hand geeft? Hooguit watjes.

Ik zou meteen een eind kunnen maken aan haar medeleven met mij door haar duidelijk te maken dat ik willens en wetens mijn status als familielid-van-een-stervende-kankerpatiënt misbruik door alle idiote dingen te zeggen die ik te zeggen heb. Zo’n buitenkans om ongestraft irritant te doen krijg ik nooit meer, en ik ben vastbesloten om er flink gebruik van te maken.

‘Dit is een pijnlijke tijd voor jouw familie,’ zegt Bridget, alsof dat aspect van de situatie mij ontgaan was. ‘Maar er zijn manieren om ervoor te zorgen dat het minder pijnlijk is. En betekenisvoller.’

Ik kijk haar argwanend aan. ‘Nu ga je zeker zeggen dat het niet betekenisvol is om met mijn rug naar de gesloten deuren van Marions kamer te gaan zitten?’

‘Je zou ook stilletjes aan haar bed kunnen gaan zitten. Haar hand vasthouden. Tegen haar zeggen dat je van haar houdt.’

‘Ik waag me er liever niet aan. Drew zal haar ondertussen wel aan een loopband hebben laten vastbinden zodat haar spieren een beetje in vorm blijven, voor het geval ze op miraculeuze wijze op tijd beter is om nog aan de London Marathon te kunnen meedoen. Als je aan de deur luistervinkt kun je hem oude vragen uit *University Challenge* op haar af horen vuren, zodat haar hersens scherp blijven.’

Na een korte tijd zegt Bridget: ‘Ik weet dat je comedian bent. Niet dat ik je zelf herkende, maar Fiona vertelde het. Volgens haar ben je vrij beroemd.’

‘Ik kan geen kamer vol dood binnenlopen en doen alsof er niets aan de hand is,’ zeg ik. ‘Tenminste, ik heb er geen zin in. Ik heb daar al een hele poos gezeten. Ik vond het niks, dus nu blijf ik hier.’

‘Tja, ik kan je niet dwingen...’

‘Dus ik moet haar hand vasthouden en zeggen dat ik van haar houd? Néé. Zeg je dat soms tegen iedereen?’

‘Nou ja...’ Bridget kijkt om zich heen alsof ze hoopt dat iemand haar uit de brand helpt.

‘Heb je enig idee hoe verschrikkelijk Marion zich op dit moment voelt? Niet fysiek, maar emotioneel. Wat jij namelijk niet weet is dat mij in het verleden heel nare dingen zijn overkomen als Marion zich slecht voelde. Dus ik hoop niet dat je het erg vindt, maar aangezien zij zich nu slechter voelt dan ooit blijf ik liever bij haar uit de buurt.’

‘Ze is steeds maar even bij bewustzijn, meisje,’ zegt Bridget. ‘Wat er ook tussen jullie is voorgevallen, ze kan je nu niets meer doen.’

Dat kan ze wel. Ze kan nog iets zeggen voor ze doodgaat. Ze zou kunnen zeggen dat ze kanker heeft gekregen doordat ik na al die jaren ineens op de stoep stond...

Bridget klopt maar weer eens op mijn hand. ‘Ik denk dat het goed voor je kan zijn om eens met een van onze therapeuten te praten.’

‘Hebben die een grote zak met morfine en een naald voor me of kunnen die terminale kanker genezen? Zo niet, dan red ik me ook wel zonder hen.’

Drew zou met stomheid geslagen zijn van woede als hij me zo kon horen. Hij wilde dat ik ophield met mijn morfinegrapjes, omdat hij bang was dat het argwaan zou wekken onder het personeel van de afdeling. ‘Bovendien getuigt het van gebrek aan respect,’ zei hij.

Dat doe ik nu eenmaal: ik maak geintjes. Het is de enige nuttige bijdrage die ik te leveren heb aan de samenleving. In situaties waarin mensen niet op te vrolijken zijn door grapjes kan ik me maar beter uit de voeten maken. Wat toevallig precies datgene is wat ik zelf ook graag wil. Ik zou dolgraag niet meer hier op afdeling 10 zijn.

‘Drink anders eerst een kopje thee,’ oppert Bridget. ‘Dan kun je misschien daarna weer naar binnen om bij Marion te zijn?’

‘Moet ik nu doen alsof ik thee ga halen?’

Eindelijk laat ze me met rust en loopt weg met een zuinig mondje.

Een andere verpleegster – jong, met kortgeknipt haar op een lange, dunne vlecht na die over haar schouder hangt – komt uit de andere richting op me af gelopen. ‘Kim!’ zegt ze. ‘Ken je me nog? Fiona?’

‘Ik ken je vlecht nog.’

‘Hoe is het?’

‘Met mij is alles prima, zolang ik maar niet naar binnen hoeft.’ Ik wijs naar de deuren achter me. ‘Je collega Bridget probeert me steeds om te praten.’

‘Nee.’ Fiona schudt haar hoofd. ‘Je moet niks tegen je zin doen. Als jij hier wilt zitten, dan moet je dat doen. Als je naar huis wilt om te gaan slapen, doe je dat. Je moet doen wat goed voelt.’

‘Ik heb een treklijpje doorgeslikt,’ zeg ik tegen haar.

‘Wat?’

Ik houd mijn blikje Fruit Rush omhoog. ‘Ik voel me prima en het is al een paar minuten geleden, dus... ik denk dat ik me geen zorgen hoeft te maken.’

‘Je hebt het treklijpje van dat blikje ingeslikt? Weet je dat zeker?’

Ik knik.

‘Dan moet je naar de Eerste Hulp.’

‘Echt?’

‘Voor de zekerheid. Ik denk dat je je verder geen zorgen hoeft te

maken, maar je wilt ook geen geperforeerde –' Fiona zwijgt. Drew is naast ons komen staan. Ik heb de deur niet gehoord.

Hij heeft weer gejakkt. 'Ze gaan haar meer bloedplaatjes geven,' zegt hij.

'Wát? Maar Drew, dat gaat alleen maar –'

'Daardoor kan ze langer leven. Ja, dat is wat ik wil. En het is wat de dokters willen. Gek genoeg ben jij de enige die dat niet wil.'

'En Marion. Laten we die maar vooral niet vergeten.'

Fiona heeft zich tactvol teruggetrokken, zodat we nu alleen zijn.

Ik voel een branderige druk op mijn borst. Dat heb ik vaker in Drews aanwezigheid.

'Ze kan niet praten, ze kan zich niet bewegen, ze heeft geen enkele mogelijkheid meer om te communiceren,' zeg ik. 'Ze weet dat het afgelopen is, en ze heeft op zijn hoogst nog een week. Denk jij nou echt dat ze nóg zo'n week wil? Zou je zelf niet liever dood zijn in zo'n geval? Nou, ik wel.'

'Ik ben God niet, en jij ook niet, Kim.'

'Niemand is God – dat is precies het probleem! Heb je ze al zover gekregen dat ze gaan katheteriseren?'

'Ik heb er niet om gevraagd. Ik wil niet dat ze blaasontsteking krijgt. Ze hebben ons gezegd dat het zou kunnen dat –'

'Ze haat het om een luier om te moeten. Dat je dat niet ziet!'

'Ik moet het doktersadvies volgen.'

'Zelfs als al die artsen hier eikels zijn?'

Hij zucht. 'Die arrogantie van jou is... die maakt dit alleen maar moeilijker.'

'Kom nou toch, Drew. Denk toch eens na. Marion heeft nog maar een paar dagen te leven – een stuk of drie, vier, met die bloedplaatjes. Stel je eens voor dat je in haar schoenen stond.'

Hij krimpt ineen. 'Nee, dat is aardig. Dus je wilt dat ik me voorstel dat ik kanker heb en stervende ben?'

Ik staar hem een paar tellen sprakeloos aan. Een vrouw met een glimlach en een blauw met zwarte jas komt op ons af met in haar hand een tupperwaredoosje. Door het plastic zie ik een beige in-

houd, niet donkerbruin. Dus het zullen wel *flapjacks* zijn, of macarons. Fijn; een beetje variatie. Eerder vandaag is al een doos met brownies afgeleverd. Dit is een aspect van het leven op een oncologieafdeling die ik niet had voorzien en die ik nooit zou hebben voorspeld: minstens één keer per dag komt er een vrouwelijk familielid van een voormalige patiënt langs met een zak of een trommel met iets lekkers, om het personeel van de afdeling te bedanken. Of hun familielid het nu heeft overleefd of niet. Ik zei gisteren nog voor de grap tegen Drew dat het net zo iets is als de taxichauffeur een fooi geven of hij je nu bij je voordeur afzet of je kilometers van je huis bij een vuilnisbelt afzet. ‘Wat héb jij toch?’ was zijn reactie.

De familieleden van kankerpatiënten laten het kennelijk niet bij *flapjacks*. Ze sturen ook weleens bloemen en iedereen stuurt bedankkaartjes, of komt er zelf eentje brengen. Op de afdeling hangt een prikbord met tientallen van dat soort kaartjes erop. De meeste zijn pastelkleurig met smaakvolle plaatjes van vogels, bloemen of blaadjes erop, hoewel er gisteren eentje bij kwam die helemaal wit was, kleiner dan alle anderen, met het woord ‘dood’ duidelijk leesbaar op de voorkant. Ik moest erom grinniken; er is hier duidelijk iemand verpleegd met een familie die wars is van eufemismen. Zo’n soort kaartje zou ik, denk ik, zelf ook sturen: ‘Geachte personeelsleden, jullie hebben gefaald en de dood heeft gewonnen, maar toch bedankt. Volgende keer wel iets beter je best doen, oké?’

Zodra de vrouw met de tupperwaredoos haar offerande op de balie heeft neergezet en weer vertrokken is, kijk ik Drew weer aan. Ik hoef niet te vragen: ‘Waar waren we?’ Als ik bezig ben een woordenwisseling te winnen, vergeet ik nooit waar we precies waren.

‘Is het gruwelijker of minder gruwelijk voor Marion om de tijd die haar nog rest te worden verschoond door wildvreemden? Zie je niet dat ze liever een katheter zou willen in plaats van dat eindeloze getrek en geduw?’

Drew probeert zijn tranen te verdringen. ‘Ik trek dit niet,’ zegt hij. ‘Ik heb frisse lucht nodig.’ Hij komt snel in actie. En weg is hij. Ik kan het hem niet kwalijk nemen.

Fiona steekt haar hoofd uit de keuken van de afdeling. 'Alles oké?'
'Welk deel van mijn lichaam loopt de kans te worden doorboord?'
vraag ik haar.

'Pardon?'

'Door dat treklijpje. Mijn maag? Mijn darmen?'

'O.' Ze kijkt schuld bewust om zich heen of er niemand meeluis-tert. 'Ik heb erover nagedacht terwijl jij met je broer aan het praten was. Mijn officiële advies moet luiden: ga naar de Eerste Hulp, laat het checken. Maar als ik jou was, en als je me zou vragen wat ik zou doen als ik jou was...' Op fluisterton vervolgt ze: 'Niks. Het komt wel goed. Op een gegeven moment komt het wel weer naar buiten, toch? Als je naar de Eerste Hulp gaat, zit je daar geheid uren te wachten. En dan mis je misschien... Ik bedoel, het is belangrijker voor je om nu hier te zijn.'

'Misschien ga ik wel dood aan een geperforeerde lever, en dan klaag ik jou aan. In die volgorde.' Ik vecht tegen de tranen en grijns om haar te laten weten dat ik maar een grapje maak. Het raakt me dat ze heeft besloten om me goed advies te geven in plaats van het officiële advies.

Aan de andere kant wil ik niet hier op de afdeling blijven. Als Drew kan weggelopen, kan ik het ook.

'Ik ga even op zoek naar Drew,' zeg ik tegen Fiona. 'Om te kijken of hij oké is.'

Zonder haar reactie af te wachten loop ik naar de uitgang. Als ik eenmaal afdeling 10 af ben, denk ik onwillekeurig wat ik altijd denk: Ik ben weg. Ik kan niet meer terug.

Maar dat kan natuurlijk best. Ik kan, ik moet, ik zal. Ik weet dat het fysiek en psychisch best mogelijk is om in de gang voor Marions kamer te zitten. In die kamer, bij Marion: onmogelijk. Maar vlak bij de deur is te doen, dus ik sta het mezelf niet toe te doen alsof dat niet zo is.

Ik kan de lift naar de begane grond nemen en buiten een kijkje nemen bij mijn auto. Vanochtend heb ik een op het oog perfecte parkeerplek gevonden, met een enorm bord ernaast waarop VER-

BODEN TE PARKEREN stond, vlak voor de Jocelyn Hodges-kraamkliniek, een afdeling van het RGI, met een eigen naam en een eigen gebouw.

Niks aan de hand: nog geen wielklemmen. Er staat een vrouw met een donkere paardenstaart te roken voor de hoofdingang. Telkens als ze beweegt merken de sensoren dat en glijden de deuren open. Dan beweegt ze zich nog eens, en gaan ze weer dicht. Ze praat tegen haar telefoon met wat klinkt als een Frans accent.

Ik loop naar de voorkant van mijn auto om te zien of iemand een onaangenaam briefje waarin om geld wordt gevraagd onder de ruitenwisser heeft gestoken. Ik heb alweer mazzel. Ik ben nu dicht genoeg bij de Vrouw met Staart in de buurt om haar kant van het gesprek te kunnen volgen.

‘Ze zeggen dat het onder plaatselijke verdoving mag, maar ik mag zes uur voor ik naar de ok ga niet eten en ook niet drinken, voor het geval ik toch helemaal onder zeil moet, ook al is dat niet waarschijnlijk.’

Natuurlijk kan je gewoon eten en drinken, denk ik. Je moet het ze gewoon niet vertellen. Wat is de kans dat de Vrouw met Staart onder volledige narcose moet? En zelfs al moet ze het, wat is dan de kans dat ze moet overgeven en stikt? Waarom is de medische wereld, met de eerzame uitzondering van Fiona, er zo op gebrand om gegarandeerd ongemak te scheppen, lijden zelfs, om een catastrofe te voorkomen waar maar een miljoenste kans op is?

Ik houd mijn wijsheid voor me, voor het geval ik straks overlijd aan een dramatische darmperforatie. Ik wil niet dat de Vrouw met Staart straks de rest van haar leven zegt: ‘... en toen bleek dat de vrouw wier advies ik opgevolgd heb die gestoorde comedian was die is overleden omdat ze een treklijpje heeft doorgeslikt en daar niets aan heeft laten doen.’

Ik kan geen enkel goed excuus meer bedenken om hier nog langer te blijven, dus draai ik me om en loop terug naar Knooppunt Dood. Er staan nu drie mensen voor de hoofdingang van het ziekenhuis te roken, allemaal voor het bord waarop staat: VERBODEN TE ROKEN BUITEN HET ZIEKENHUIS.

Buiten het ziekenhuis maar liefst. God, ik wou dat ik rookte. Als het nou niet zo goor zou smaken en zo zou stinken, en als je vingers er maar niet zo geel van werden en je er niet dood aan ging.

Er komt een vierde roker bij, die de deur uit stormt met een sigaret al in haar mond. Ze steekt hem op en kijkt me aan als ik aan kom lopen. Haar vormeloze kleren hangen om haar heen: een zwarte capuchontrui, een hobbezakkerige spijkerbroek. 'Ik rook niet eens,' zegt ze. 'Maar je hebt van die dagen dat je gewoon... Snap je?'

'Hm,' antwoord ik vaag. Ze gaat voor me staan. 'Gaat het wel?' vraagt ze.

'Ik... Sorry, kennen wij elkaar?'

'Nee.' Ze steekt haar hand naar me uit. Hij is klein en roze: geen nicotinevlekken op haar vingers. Misschien is ze pas vandaag met roken begonnen, als manier om te kunnen omgaan met het feit dat ze hier moet zijn. 'Maar ik ben fan. Jij bent toch Kim Tribbeck?' Haar stem klinkt lief en laat haar jonger klinken dan ze eruitziet.

'Ja,' zeg ik. 'Tenminste, zoiets. Ik was Kim Tribbeck en ik hoop het ook weer te worden. Maar momenteel ben ik iemand die in een ziekenhuis moet zijn.'

Ze komt naast me staan, alsof we samen op wacht staan. 'Ik ben Faith Kendell – met twee e's. De meeste mensen bij mij in de familie spreken het uit als Ken-déll, omdat iedereen het anders verkeerd spelt. Ik heb je weleens gezien.'

Ik vraag me af of ze bedoelt dat ze me in het theater of op tv heeft gezien, maar dan zegt ze: 'Op afdeling 10. Leuk is anders, hè?'

'Heb je... Ben je...'

'Mijn moeder ligt daar nu ook. Botkanker.'

Oké, dan weet ik hoe ik tegen haar moet praten.

'Hoelang heeft ze nog? Mijn oma heeft nog hooguit een paar dagen.'

'O, mama heeft misschien nog een jaar. Anderhalf, als ze mazzel heeft. Je zit hier met je broer, of niet?'

Ik knik. 'Je zult ons wel hebben horen schelden.'

'Ik zal niet liegen: ik heb wel wat gehoord, ja. Eerlijk gezegd lijkt

het me moeilijker om meer familie te hebben op dit soort momenten. Ik ben enig kind, dus ik hoef geen rekening te houden met anderen's issues. Ik ben alleen met mijn moeder.'

Ik voel me schuldig dat deze vrouw oog heeft gehad voor mijn ellende, terwijl zij mij nog nooit is opgevallen.

'Maar als ze er straks niet meer is zal het natuurlijk wel moeilijker zijn. Dan ben ik helemaal alleen.' Faith haalt haar schouders op.

Ik mompel iets over vrienden en steun van haar netwerk. Ik weet niet genoeg over vriendschap om er met enige autoriteit over te kunnen praten. Ik weet er niet genoeg van en ik ben er trouwens ook niet positief genoeg over. 'Nou ja, het is hypocriet van me om vrienden aan te bevelen,' voel ik me verplicht om erachteraan te zeggen. 'Ik vind het zelf helemaal niks. Vrienden zijn nog onbetrouwbaarder dan goedkope koptelefoontjes en goedkope luchtvaartmaatschappijen bij elkaar.'

'Ik ben ook niet zo goed met vriendschappen,' zegt Faith kortaf, alsof ik iets frivools heb gezegd. 'Mij te veel werk – net als kamerplanten.'

'Mee eens. En net als kamerplanten sterven ze ook allemaal een langzame dood. Wat heeft het voor zin?' Ik verduidelijk dit met: 'Sorry. Sinds mijn oma op sterven ligt kan ik niet meer ophouden met grappen maken over de dood.'

'Je hebt anders wel gelijk. Als er nou een keer iemand kwam die zei: "Ik wil je vriend zijn, en ik heb niet meer verwachtingen van je dan van een dooie kamerplant." Dat zou mooi zijn.'

'Ik zou zoiets zeggen tegen een mogelijke vriend,' zeg ik tegen haar.

'Echt?'

'Ja hoor. Want ik zou zelf ook niet veel meer moeite doen dan een dooie kamerplant, dus als ze mij ook zo behandelen lijkt dat me wel zo eerlijk.'

Hoera, ik heb iemand aan het lachen gekregen. Dat is me op de oncologieafdeling nog niet gelukt.

'Wederzijdse dooieplantachtige vriendschap,' zeg ik. 'Een inte-

ressant concept. Onvoorwaardelijke acceptatie van een totaal gebrek aan inzet van beide kanten.'

'Mij lijkt het een goeie zaak,' zegt Faith.

'Kim.' Drew staat ineens achter me. Ik had hem alweer niet zien aankomen.

'Ik ga weer naar boven,' zeg ik tegen hem.

Hij schudt zijn hoofd. Hij wacht tot ik het begrijp zonder dat hij het me hoeft te vertellen. Aan de blik in zijn ogen zie ik dat er maar één ding kan zijn dat hij me niet wil zeggen.

'O nee,' fluistert Faith.

Dit is een beetje raar. Iemand zou het onder woorden moeten brengen, om te checken dat we hier niet allemaal voor niks zo bijeen staan, gehuld in een vreemde, sombere kalmte. Blijkbaar valt die taak aan mij.

'Marion is dood,' zeg ik.

Tijd om zo'n wit kaartje met alleen 'De dood' op de voorkant te maken, om dat op het prikbord van afdeling 10 te kunnen prikken.

Mijn adem stukt in mijn keel. Waarom heb ik ineens zo'n gevoel van... Het is niet echt een déjà vu, maar het zit er niet ver vanaf. Is het dat witte kaartje op het bord?

Wat zou het anders kunnen zijn?

Iets belangrijks, zegt een volhardend stemmetje in mijn hoofd. Iets wat een fractie van een seconde je aandacht had, en wat je nu niet meer kunt zien.

Lifeworld online, 2 januari 2015

Het aloude verhaal: vrouwenhaat leidt tot de dood

door Sondra Halliday

Dus we kennen nu de officiële bijnaam van de moordenaar die al vier slachtoffers heeft gemaakt. De politie wilde niet dat we erachter zouden komen, wat het feit dat ze zo'n makkelijk te onthouden labeltje voor hem hebben bedacht een beetje vreemd en contraproductief maakt: Billy Bestevriend. Logisch toch dat iemand de verleiding niet kan weerstaan en zo'n naam laat lekken. De politie mag dan de mond vol hebben van vertrouwensbreuk en betreurenswaardige informatielekken, maar als ze niet wilden dat die naam zo zou aanslaan, hadden ze hem maar niet moeten verzinnen.

Weet je nog dat je vroeger op de schoolkermis zo'n spelletje had waarbij je de naam van een teddybeer moest raden? Dit is de misdaadversie, voor volwassenen: 'Hoe heet de verdorven moordenaar?' Als dit monster de geschiedenis in gaat als Billy Bestevriend, dan heeft een stelletje sneue agenten daarmee zijn stempel weten te drukken. Want daar gaat het om bij dit lollige naampje: politie-ego's. Wat zullen we erom verwedden dat het allemaal mannen zijn? De namen die ik tot dusverre heb gehoord in verband met het onderzoek zijn zonder uitzondering die van mannen; rechercheur Simon Waterhouse, hoofdinspecteur Giles Proust, rechercheur James Wing, brigadier Neil Dunning. 'Ik heb die roemruchte moordenaar misschien niet gepakt,' zullen deze jongens later tegen hun kleinkinderen pochen, 'maar die bijnaam, die komt van mij.'

Net zoals Billy zichzelf waarschijnlijk reuze knap vindt dat hij al die tijd al aan de politie heeft kunnen ontsnappen (zijn eerste moord pleegde hij nu bijna vier maanden geleden), zo zullen de politiemensen die naar hem op jacht zijn zichzelf ook een schouderklopje geven om hun geestigheid. Het lijkt erop dat Billy steeds mensen vermoordt die goed bevriend zijn. Zijn eerste twee slachtoffers, Linzi Birrell uit Combingham in Culver Valley en Rhian Douglas uit Poole, Dorset, waren elkaars 'BFFL', zoals ze het zelf zo

graag uitdrukten. Billy's derde en vierde slachtoffer waren misschien wat ouder, wat welvarender en wat minder genegen hun vriendschap te omschrijven door middel van sms-afkortingen, maar ook zij waren *best friends for life*: beste vrienden voor het leven. Angela McCabe uit Chiswick en Joshua Norbury uit Spilling waren 'closer dan broer en zus', volgens Norbury's zusje Lisa.

Logisch dus dat de politie moet hebben gedacht: Deze moordenaar vermoordt mensen die elkaars beste vriend zijn! Dus is Billy Bestevriend de perfecte naam voor hem! Het klopt, en het allitereert nog lekker ook!

Je ziet helemaal voor je wat voor discussie ze er over hebben gehad, al die dienders die er niet in zijn geslaagd een eind aan deze seriemoorden te maken. 'Die arme eenzame Billy,' is de onderliggende boodschap. 'Als iemand hem nu eens een vriendschappelijke hand had toegestoken, of hem een schouder had geboden om eens op uit te huilen, dan was hij nu misschien niet zo wanhopig aan het moorden geslagen.'

Maar wie zijn dan die hypothetische mensen die hebben nagelaten om Billy uit te nodigen voor logeerpartijtjes en weekendjes weg? Zouden dat soms meisjes en vrouwen zijn? Van ons wordt immers verwacht dat we onze armen en benen spreiden om emotionele steun te bieden aan behoeftige mannen die niet in staat zijn de verantwoordelijkheid voor hun eigen daden op zich te nemen. Vergis je niet: al heeft geen van die mannelijke politiemensen het expliciet zo gezegd, als Billy zijn hele leven al alleen is, dan is de onderliggende aanname dat er ergens een vrouw is die daar op de een of andere manier schuld aan heeft. Misschien liet zijn moeder hem niet spelen met de andere kinderen uit de straat, of heeft een ex-vriendin hem vernederd omdat ze spotte met de lengte van zijn dingetje. Of heeft hij soms een valse echtgenote van wie hij nooit met zijn maten naar de kroeg mag, na het werk?

Ik weet honderd procent zeker dat hoofdinspecteur Giles Proust en rechercheur Simon Waterhouse het heftig zouden ontkennen als je hun zou vragen of ze het in die richting zochten. Ze zouden met klem beweren dat ze niemand anders dan Billy zelf schuldig achtten aan de vier moorden die hij tot nu toe heeft gepleegd. Ze zouden beweren dat de naam Billy Bestevriend absoluut niet bedoeld was om enige sympathie te wekken voor deze

misdadiger. Waarop ik zou reageren met ‘O nee? Waarom noemen jullie hem dan niet Billy Bestevriendin?’

Want zo is het, beste mensen. Hij heeft misschien twee setjes beste vriendinnen vermoord, maar het zegt wel veel dat de politie zo nadrukkelijk voor die invalshoek heeft gekozen. We weten dat bijna al het geweld in onze patriarchale, vrouwenhatende samenleving uitgaat van mannen. Dat is geen controversiële, feministische bewering. Levensgevaarlijke mannelijkheid is verantwoordelijk voor meer dan negentig procent van de geweldsmisdrijven met dodelijke afloop, hier in het Verenigd Koninkrijk. Als het gaat om moord op vrouwen is de overgrote meerderheid van de daders een man. En toch spelen de politie en media weer eens onder één hoedje om te verbloemen wat hier écht aan de hand is, namelijk dat wat er bijna altijd aan de hand is: dodelijk mannelijk geweld jegens vrouwen en meisjes.

We hebben hier te maken met een moordenaar die drie vrouwen heeft gedood. Let wel: het is niet nodig dat u me te hulp schiet met een opmerking als ‘Maar een van de slachtoffers was een man! Vergeet Joshua Norbury niet!’ Dat doet niets af aan mijn punt: het is een schande dat een mannelijke dader drie vrouwen kan vermoorden, dat dat ook breed uitgemeten wordt in de landelijke en plaatselijke media, en dat de woorden ‘vrouwenhaat’ en ‘mannelijk geweld’ daar nooit bij vallen. Zo was het ook toen Godfrey Cornish zijn dochter Holly vermoordde. Waarom hebben we er zo veel moeite mee om de plaag die steeds meer slachtoffers eist bij zijn naam te noemen: kwaadaardig geweld gepleegd door mannen en het diepgewortelde geloof van mannen dat vrouwenlevens er niet toe doen? Waarom grijpen zij die bij machte zijn om het verhaal te sturen naar een bijnaam als Billy Bestevriend, die ons onbewust achter de dader schaaft in plaats van de slachtoffers?

Ik weet wel dat we nog niet met zekerheid weten dat de dader een man is. De politie heeft hem namelijk nog niet gevonden! Voor hetzelfde geld is hij een vrouw! Kom er maar in, mannenrechtenactivisten: vrouwen kunnen inderdaad ook best moorden. Dat zal ik niet ontkennen, maar feit is dat de overgrote meerderheid van de moordenaars in onze samenleving man is. Ik denk niet dat de politie de bijnaam Billy Bestevriend zou gebruiken als zij ook dachten dat de dader evengoed een vrouw zou kunnen zijn.

Dit monster – Billy Bestevriendin – zou mensen van het leven kunnen beroven vanwege een diepgevoelde haat die iets met een vriendschap te maken heeft, of niet. We weten het niet, en de politie heeft waarschijnlijk ook geen idee. En toch is dit het kenmerk van dit geval waar men zo graag over praat. ‘Zo intrigerend!’ zeggen we tegen elkaar in de kroeg, alsof het om een nieuwe aflevering van *CSI* gaat. ‘Beste vriendinnen – dat is echt weer iets nieuws! Echt iets heel anders! Wat zou toch zijn motief kunnen zijn?’

Nou, eens even denken. We weten dat Billy drie vrouwen heeft vermoord, en dat de meerderheid van zijn slachtoffers daarmee vrouw is. Dat weten we honderd procent zeker, maar het is iets waar niemand het over wil hebben. Want daar vinden de media niks aan. Dat is gewoon weer dat aloude verhaaltje over vrouwenhaat, het bekendste motief ter wereld – zo bekend dat onze samenleving het er nauwelijks over wil hebben, laat staan dat we het willen uitroeien.

Eerste druk mei 2017

Oorspronkelijke titel *The Narrow Bed*

First published in Great Britain in 2016 by Hodder & Stoughton, an Hachette UK company

Copyright © 2016 by Sophie Hannah

The right of Sophie Hannah to be identified as the author of this work has been asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2017 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Anna Livestro

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © vrouw: Arcangel/Roy Bishop; © straatbeeld: Arcangel/Jayne Szekely

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 4038 9

ISBN e-book 978 90 261 4039 6

NUR 305

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.